

นวัตกรรมด้านการส่งเสริมและควบคุมป้องกันโรค แผนชีทอมไต้ยง

• ผู้ประดิษฐ์คิดค้น

ชื่อ – สกุล นางสาวขวัญชนก สุขสะอาด
ตำแหน่ง เจ้าพนักงานสาธารณสุข รพ.สต.บางนาง

ที่มาของปัญหา/สาเหตุ

เนื่องจากสถานการณ์โรคไข้เลือดออกในเขตตำบลบางนาง อำเภอบางทอง จังหวัดชลบุรี มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางนางได้ร่วมกับทีม SRRT บางทอง, อบต.บางนาง และสม.ตำบลบางนาง ผนึกกำลังให้ความรู้, ใส่ทรายอะเบทและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในตำบลบางนาง ทั้ง 9 หมู่บ้าน และแวดล้อมเนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มเอื้อต่อการเพาะพันธุ์ของยุงลาย มีแหล่งน้ำขังทั้ง 9 หมู่บ้าน และวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ ที่สามารถขังน้ำได้ ตลอดจนมีป่าหญ้าขึ้นรก และบางครั้งการใส่ทรายอะเบทลงไปในพื้นที่ที่มีน้ำในบ้านไม่สามารถกำจัดตัวยุงได้ จึงกลายเป็นตัวเต็มวัย ทำให้ตำบลบางนางยังมีปัญหาเรื่องโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญการกำจัดตัวเต็มวัยของยุงลายทำได้โดยการฉีดพ่นด้วยสารเคมีที่ทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จากเหตุผลดังกล่าว รพ.สต.บางนาง จึงคิดจัดทำนวัตกรรมแผนชีทอมไต้ยงขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยไม่ต้องพึ่งสารเคมี ที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ และ สิ่งแวดล้อม

2. วัตถุประสงค์

1. อัตราผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก
2. เพื่อลดสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อประหยัดงบประมาณในการควบคุมโรค

3. ตัวชี้วัด

1. อัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ไม่เกิน 50 ต่อแสนประชากร

4. ระยะเวลาดำเนินงาน

วันที่ 1 ตุลาคม 2557 – 30 กันยายน 2558

5. วิธีการดำเนินงาน/กิจกรรมพัฒนา

- 1) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ประกอบด้วย

วัสดุ/อุปกรณ์

วัสดุ

1. พาราฟินแว็กซ์(แบบเป็นก้อนแข็งหรือแบบเม็ด จุดหลอมเหลว 58-62 องศาเซลเซียส)
2. โพลีเอทิลีนแว็กซ์
3. สเตียริกเอซิก
4. ไมโครแว็กซ์
5. ไม้เทียน
6. สีส้มเทียน(ขมิ้นชัน=สีเหลือง อัญชัน=สีม่วง)
7. น้ำมันมะกูด ได้จากการสกัดร้อน

อุปกรณ์

1. หม้อมีด้าม ใช้สำหรับละลายเทียนเพื่อความสะดวก
2. เตาแก๊ส
3. ช้อนสำหรับตักเทียน
4. แม่พิมพ์สำหรับกดเทียนเป็นรูปต่างๆ
5. ถาดขนมสี่เหลี่ยมขนาดต่างๆ ทำจากอลูมิเนียม เนื่องจากทนความร้อนได้ดี
6. ถุงมือผ้า ใช้จับภาชนะร้อน
7. แก้วเล็ก
8. ทัพพีกลมใช้ตักเทียน
9. เกรียง
10. กรรไกรสำหรับตัดแต่งเทียน
11. ไม้เสียบลูกชิ้น เพื่อปักไส้เทียน
12. เหยี่ยุร่งไส้เทียน
13. กาวตราช้างติดเหยี่ยุร่งหรือไส้เทียน

วิธีทำ

- 2.1 นำพาราฟินตัดเป็นก้อนใส่หม้อ โพลีเอทิลีนแวกซ์ สเตียริกเอซิก ไมโครแวกซ์
- 2.2 ตั้งเตาไฟฟ้าใช้ความร้อนปานกลางรอให้หลอมเป็นของเหลว
- 2.3 เทใส่ภาชนะแก้ว
- 2.4 ใส่สีธรรมชาติ
- 2.5 ใช้ช้อนคนให้สีละลาย
- 2.6 เทใส่ถาดรอให้เทียนเซตตัว
- 2.7 ใช้พิมพ์รูปต่างๆ กดลงไป
- 2.8 นำเศษเทียนใช้ไม้ปลายแหลมกดลงตรงกลางให้เป็นรู
- 2.9 หยดนํ้ามันมะกรูดลงไปใช้ช้อนคนจนทั่ว
- 2.10 นำไส้เทียนร้อยใส่เหยี่ยุร่งไส้เทียน
- 2.11 นำกาวติดไส้เทียนกับเหยี่ยุร่งไส้เทียน
- 2.12 วางเหยี่ยุร่งไส้เทียนลงไปติดตรงกลางกันแก้ว
- 2.13 นำไม้วางตรงปากแก้วยึดไส้เทียนให้อยู่ตรงกลางเท้าน้ำเทียนลงไปในแก้ว
- 2.14 รอให้เทียนเซตตัวแข็งใช้กรรไกรตัดไส้เทียน
- 2.15 นำเทียนรูปดาวเจาะรูตรงกลางร้อยไส้เทียนวางลงไป
- 2.16 เสร็จสิ้นการทำเทียนหอมแผ่นสี่เหลี่ยม

6. การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง

ประเมินผลจากผู้ทดลองใช้ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2557 - 30 กันยายน 2558 8 หมู่บ้าน ละ 25 หลังคาเรือน รวมเป็น 50 หลังคาเรือน ในหมู่บ้านที่ 2,3,4,5,6,7,8 และหมู่ 9 ตำบลบางนาง อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

1. การสังเกตการณ์ใช้แผ่นสี่เหลี่ยมในชุมชน และ รพ.สต.บางนาง
2. การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการก่อนวัดกรรม

ผลการดำเนินงาน

1. มีการถ่ายทอดความรู้และสาธิตการทำแพนซีหอมไ่ยุ่ง ให้แก่ประชาชนโดยเจ้าหน้าที่และ อาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในหมู่บ้านอื่น ๆ จนครบ 9 หมู่บ้าน
2. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรม ร้อยละ 90.00

7. บทเรียนที่ได้รับ

- เมื่อยังไม่ได้คิดค้นประดิษฐ์ ต้องใช้สารเคมีในการกำจัดยุงลาย และมีราคาสูง ในการพ่นยุงแต่ละครั้งต้อง
ใช้งบประมาณ 1,000-1,500 บาท หากเครื่องพ่นชำรุดหรือสูญหายต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อมาทดแทนของเดิม
เมื่อประดิษฐ์อุปกรณ์ขึ้น สามารถช่วยประหยัดงบประมาณได้ และลดอัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก
- แพนซีหอมไ่ยุ่ง ประดิษฐ์ขึ้นมาจากวัสดุหลักมีอยู่ในชุมชน ทำให้เป็นอุปกรณ์ที่มีต้นทุนต่ำ ชิ้นละ 50
บาท และสามารถไ่ยุ่ง แมลงต่างๆ และสามารถลดอัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกได้
- สนับสนุนการใช้วัสดุในพื้นที่

8. การติดต่อทีมงาน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางนาง อ.พานทอง จ.ชลบุรี โทร 038-156727